

Prachtmensen

n verhoal ien t Grunnegers deur Bé Kuipers

Ien joaren zeuventeg van veurege aiw begunde t Hoavenschap van Delfziel met t sleupen van t wierdedörp Waaiwerd. Eerder al waren Heveskes en Oterdom ofbroken, haildaal van de koart veegt. Is niks meer van over, op t ol kerkje noa. Ien 1959 zee comsoares van keunegin, Offerhaus, dat pervinzie Grunnen meer industrie hebben mos, benoam ien omgeven van Delfziel. En dat is ien zekere zin ook gebeurd. Ook diekverzwoaren speulde n rol bie t sleupen van Oterdom. In betrekkelk korde tied is der zodounde ten zuudoosten van Delfziel n groot iendustieterrain aanlegd, woarveur ales wiken mos. Veuroetgang was wat klok sloug. "Ja", zee börgmeester van Delfziel wat loader over dat sleupen, "de emotionele prijs voor de welvaart is dikwijls hoog."

Ien dizulfde joaren zeuventeg waarkte ik bie t elektriciteitsbedrief EGD ien Stad. Omdat elektrize stroom ain van de eerste behuiftes was van zo'n groot industrieterrain, wer der ien n koale vlakke bie Waaiwerd n groot schoakelstasjon baauwd, dij zien stroom kreeg van n splinternije hoogspannenslien van de Eemscentrole, dij dou ook net kloar was. Dat schoakelgebauw was n groot en laangdureg project en mien collegoa's en ik mozzen der regelmoateg wezen veur overleg, om zoaken op te meten, taikens te controleren en aal zukswat. Ook mien mien boas kwam der geregeld veur waarkbesprekens en aander overleg.

t Schoakelgebauw laag n endje boeten dörp. Om der te komen mozzen wie nog over n olle laandweg. Nije wegen mozzen nog aanlegd worden. Persies tegenover tiedelke weg van betonploaten op ons baauwterraain, dij oetkwam op dij laandweg, ston n hail old boerderijke. Doar woonden twij vrijgezelle bruiers. Zai waren al op leeftied en woonden der heur haile leven. t Waren volgens mie tiepies mensen om te op te treden ien t legendoarize tv-program van NCRV: Showroom oet joaren zeuventeg, dat traauwens vanof veureg joar weer vannijs oetzonden wordt, nou mit presentoator Joris Linssen.

t Waren wat apaarde mensen, ze leefden haildaal op heurzulf. n Beetje verslonsd, n echte kerelshoesholden, nait aal te hemmel. Ze waren wel haile orreg, bie t onneuzele òf, n beetje wereldvremd. Mor hail hulpveerdeg. Ien t begun van de baauw van ons schoakelstasjon zetten ze kovvie voor monteurs en aander volk dij voak van overver kwamen. En ze konden bie heur op t haim auto parkeren, dat zai der om dochten. Ze bakten wel ais n viske veur t personeel, haren dikke plakken olle wieven bie kovvie en wollen elkenain op hèur menaaier wel helpen. Prachtmensen waren t ien wezen.

Ien dij tied kwam mien boas ook een moal bie heur over vlouer om wat te regeln en hai zaag ien gaauweghaid bie heur ien schuur n haile mooie antieke kaast stoan. Haildaal volstopt mit rommel en rötzood. Hier en doar n beetje beschoadegd, mor zien kennersoog zaag doalek wel dat dizze kaast goud opknapt worden kon. Ja, alderdeegs ien dizze stoat was dij kaast al hail wat weerd.

Mor mien boas wis ook dat e mit zuk soort dingen hail verzichtig te waark goan mos. Dij baai-de bruiers waren din wel wereldvremd en meschain wat onneuzel, hai wis oet ervoaren dat as ze der achterkwamen dat dit meschain wel n biezondere kaast was, dat ze din votdoalek geld zain wollen. En dat wol mien boas nou net nait. Hai wol kaast veur n kopie hebben. Want hai was ook wel n beetje n kniepstuver. Hai kon din mooi tegen zien vrunden en kennizzen opsnieden wat veur n pracht binnenbeurtje hai had haar.

Doarom vroug e hail onopvalend en zo'n beetje ien loop weg aan ain van bruiers of ze dij kaast meschain wel kwiet wollen. Nou..., dat hong er van òf, want je konden der wel goud wat ien kwiet. Mor as meneer dij kaast geern hebben wol, konden ze ter wel ais over hebben. Want der mos din wel wat tegenover stoan, vanzulf. Doar heb je t aal, docht mien boas, ze willen geld zain.

Doarom ook dee mien boas zo neutroal meugelk. Nou ja..., zoveul belang haar e der nou ook weer nait bie. Hai was aigelk op zuik noar wat braandholt veur zien open heerd. t Ging hom nait zozeer om dij kaast zulf. O, as t veur meneer zien open heerd was, din kon meneer hom wel veur niks kriegen. t was toch mor n ol kaast. Mor zai wollen der din wel geern n aander kaast veur weerom, as dat nait teveul gevraagd was. Ze mozzen wel heur rommel kwiet ja.

Nou, dat kon wel regeld worden. Mien boas wis nog wel aargens op kantoor archiefkaast. Zo'n grieze stoalen kaast, veul groder en ofsluutboar mit n dubbele deur. Ze prouten of dat mien boas kaast aankom week ophoalen zol. Hai mos nog aal even n aanhanger regelen. Mien boas was ien zien sas, n mooie antieke kaast voor hoast gain geld.

Dij aander week, dou mien boas weer bie t ol boerderijke kwam mit aanhanger en stoalen kaast ter op, bleek dat baaide bruiers wel hail slagveerdeg te waark goan waren. "Wat heb je nou gedaan?", raip mien baas wanhopeg tegen heur en hai runde te schuur ien en der net zo haard ook weer oet. Naargens n kaast te zain. Tegen ziedkaant van schuur aan, ien boeten, ston n partij holt, ien korde stukjes van zo'n twinneg centimeter, netjes opstoabeld. "Och, wie hebben kaast alvast mor kepot haauwgen", zeden ze goudeg. "Din huift meneer dat nait meer te doun."

n Poar joar leden kwam ik touvalleg laangs datzulfde stee, op n mooie zummerdag ien t lest van augustus. Ik mouk n wat laangere fietstocht en was zo ien Waaiwerd telande komen. n Dail van t dörpke ston nog ientèn, was nog nait onder sleubershoamer valen. En dat zel ook nait meer gebeuren, zo wil t verhaal. Men wil t olle dörpke zoveul meugelk ientact loaten. De vrag is of dat nou nait te loat is. Want ientied binnen mainste mensen vertokken. n Groot aantal hoezen is eerder toch al sleupt of is oet heurzulf gewoon ienstört van ellèn bie gebrek aan bewonen en onderhoud. Industrie stait ter nou stoef op. Mor wier en t stroatenpetroon van dörp bennen ienderdoad nog min of meer ientact bleven. Ons schoakelgebauw boeten dörp ston der ook nog vanzulf en grode tranformatoren stonden te brommen van hoge spanning.

Dou schoot mie t verhaal over dij kaast weer ien t zin en ik was nijsgierig hou of t boerderijke der nou bie stoan zol. En joa verachteg, t ston der nog. Mor haildaal vervalen mit n ienzakte nok. Mit goaten ien dak en ale roamen iengooïd. t Son hoast op ienstörten. Toen was romdomrond haildaal vergrast en rep en roet ston aan knijen tou. Ik zaag nog n olle abbelboom mit apmoal glênrode abbeltjes der aan. Baaide bruiers waren der dudelk nait meer. Woarschienlek waren ze allaank dood en begroaven.